

แนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

The Guidelines for Library Management in the Modern Era Based
Secondary Educational Service Area Office Khamphaenphet

ณัฐนันท์ พูนชนโชค¹ พระมหาอุดร อุตโตโร² และปฐิธรรม สำเนียง³

Nattanan Pootanachok, Phramaha Udorn Uttaro and Prathitham Samniang

Received: August 04, 2020

Revised: October 16, 2022

Accepted: October 24, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) หาแนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน ด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ แตกต่างกัน จำแนกตาม เพศ อายุ

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร; The Secondary Educational Service Area Office Khamphaenphet

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: pootanachok@gmail.com, Tel. 062-9541463

ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 3.1) ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 3.2) ด้านครูบริหารควรมีการแสดงความยกย่องหรือมอบรางวัลให้แก่คณะครูที่มีความสามารถในการให้บริการห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรส่งเสริมบุคลากรให้มีการศึกษาดูงานแล้วขยายผลพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดยุคใหม่ 3.3) ด้านนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 3.4) ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายเพื่อจัดหาและสำรวจความต้องการทรัพยากรสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน 3.5) ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์และวิธีการที่มีความทันสมัยมาใช้ในกิจการห้องสมุด

คำสำคัญ: ห้องสมุดยุคใหม่, ราชสังคหวัตถุ 4, แนวทางการบริหาร

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the status of modern library administration; 2) to compare the opinions of administrators and teachers about the modern library administration classified by personal factors; and 3) to find the guidelines of modern library administration according to Rajasangahavatthu 4 of schools under Kamphaeng Phet Secondary Educational Service Area Office. It was a mixed methods research. A quantitative research was conducted by collecting data from a sample group of 303 people with a questionnaire having a reliability of .97. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, T test and one-way analysis of variance. For qualitative research, semi-structured interviews were used with 9 key informants. Data were analyzed by content analysis. The results of the research were as follows: 1) the status of modern library administration, overall, was at a high level; 2) the results of comparing the opinions of administrators and teachers towards modern library administration were different by sex, age, position, education level and work

experience; 3) modern management guidelines according to Rajasanghavatthu 4 consisted of 3.1) in terms of administrators, administrators should allocate sufficient budgets for the management of libraries as a new learning resource; 3.2) in terms of teachers, administrators should show appreciation or award to teachers who had the ability to use the library service to benefit to organize learning activities. Personnel should be encouraged to have a study visit and then expanding the development of the library to become a modern library; 3.3) in the aspect of students, administrators should encourage activities to encourage students to have a reading habit and activities should be publicized for students to participate in activities; 3.4) in terms of information resources, administrators should formulate policies to procure and survey the needs of information resources on a continuous basis. There should be supervision, monitoring and evaluation of performance; 3.5) in terms of buildings and materials, administrators should support the provision of modern equipment and methods for use in the library affairs.

Keywords: Modern Library, Rajasanghavatthu 4, Administrative Guidelines

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษา จึงต้องมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และสิ่งสำคัญก็คือ ห้องสมุด ที่เป็นสถานที่ให้ นักเรียนและครูได้ค้นคว้าหาความรู้ได้ ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษายิ่ง ซึ่งปัจจุบันยังมีความล่าหลังยังไม่เป็นที่สนใจของผู้เรียนยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้เท่าที่ควรจึงยังไม่เป็นห้องสมุดที่ดี ขาดความทันสมัย เพราะฉะนั้นการพัฒนาห้องสมุดจึงมีความจำเป็นจะต้องพัฒนาให้เป็นห้องสมุดยุคใหม่ ห้องสมุดจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาให้เป็นมาตรฐาน การปรับปรุงมาตรฐานในส่วนที่สำคัญ ๆ ได้แก่ 1) มาตรฐาน ด้านผู้บริหาร 2) มาตรฐานด้านครู 3) มาตรฐานด้านนักเรียน 4) มาตรฐานด้านทรัพยากรสารสนเทศ 5) มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งเกณฑ์การประเมิน และแนวทางการให้คะแนนของบางตัวบ่งชี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นจริงและปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น ห้องสมุดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชรส่วนใหญ่ยังไม่เป็นห้องสมุดยุคใหม่เพราะมีพื้นที่เก็บหนังสือไม่เพียงพอเนื่องจากหนังสือ

มีเยอะแต่ชั้นเก็บหนังสือมีน้อย บางพื้นที่ไม่มีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเข้าถึง การยืมคืนหนังสือมีความล่าช้ายุ่งยากและซับซ้อน ยังไม่มีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ได้มากพอจึงทำให้ในช่วงที่ผู้เรียนว่างหรือช่วงปิดเทอมผู้เรียนจึงไม่ให้ความสนใจในการเข้าใช้ห้องสมุดจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนาให้มีมาตรฐานเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ปัจจุบันห้องสมุดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีการพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้นมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมต่าง ๆ ที่ทันสมัยมากขึ้นแต่ก็ยังมีอีกหลายโรงเรียนที่ยังขาดความเข้าใจในการบริหารห้องสมุดยุคใหม่จึงทำให้ห้องสมุดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรยังเข้าไม่ถึงคำว่าห้องสมุดยุคใหม่แบบเต็มตัว ปัญหาข้างต้นล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมกิจการห้องสมุดของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการบริหารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจึงทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จ นอกจากนี้มีความรู้ความสามารถแล้วผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารซึ่งการนำหลักพุทธธรรมเข้ามาบูรณาการในการบริหารการศึกษานั้นจะช่วยให้การบริหารประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับทั้งจากผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะฉะนั้น หลักราชสังคหวัตถุ 4 จึงมีความสอดคล้องกับพระถวิล เทวสุโร (สิงห์เทพ) และคณะ (2557) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของเทศบาลตำบลโนนทอง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี รวมถึงชนากานต์ สิงห์เรือง (2561) ได้ศึกษา การบริหารจัดการห้องสมุดตามหลักสังคหวัตถุธรรมของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ พบว่า สภาพการบริหารจัดการห้องสมุดตามหลักสังคหวัตถุธรรมของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก จึงเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับการบริหารงานห้องสมุดอันประกอบด้วย 1) สัสสมณะ คือ ความฉลาดในการดูแลผู้ได้บังคับบัญชา 2) ปุริสมณะ คือ ความฉลาด รู้จักส่งเสริมคนดีมีความสามารถ 3) สัมมาปาสะ คือ การรู้จักผูกผผสานรวมใจผู้ได้บังคับบัญชา 4) วาชเปยะหรือวาชเปยยะ คือ การรู้จักพูด รู้จักปราศรัย ไพเราะ สุภาพ นุ่มนวล มีเหตุผลประกอบด้วยประโยชน์ ก่อให้เกิดความสามัคคีและเป็นที่ยอมรับเชื่อถือ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผลการวิจัยที่ได้สามารถเป็นแนวทางในการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ที่จะเป็นประโยชน์

และเป็นแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กำแพงเพชรและโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้การศึกษสภาพและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและ ครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 1,442 คน เปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 303 คน เก็บข้อมูลแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าที่ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 9 รูป/คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 2) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ 3 คน โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่ได้สร้างข้อคำถามจากการวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาสร้างข้อสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.32) รองลงมาได้แก่ด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.34) และด้านผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.36) ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า

1.1 สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารกำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของครู บุคลากร และผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=0.60) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารวางแผนการพัฒนาห้องสมุดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.67) และผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=0.62)

1.2 สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ด้านครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.๓๔) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของห้องสมุดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.61) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางานห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X}

=4.46, S.D.=0.59) และผู้บริหารส่งเสริมให้มีบริการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.35, S.D.=0.63)

1.3 สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ด้านนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.42, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานปริมาณการอ่านของ นักเรียนที่เหมาะสมกับระดับชั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.49, S.D.=0.56) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกสารสนเทศให้แก่ นักเรียนได้อย่าง ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก (\bar{X} =4.48, S.D.=0.61) และผู้บริหารกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ นักเรียนเข้าห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.37, S.D.=0.65)

1.4 สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ด้านทรัพยากรสารสนเทศ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.43, S.D.=0.34) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบทรัพยากร สารสนเทศห้องสมุดอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.49, S.D.=0.60) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ดูแลห้องสมุดได้รับการพัฒนาทักษะบรรณารักษ์อย่าง สม่าเสมอ และผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดทำรายการสนเทศอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก (\bar{X} =4.47, S.D.=0.59) ส่วนผู้บริหารมีนโยบายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างต่อเนื่องมี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.39, S.D.=0.61)

1.5 สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก (\bar{X} =4.44, S.D.=0.32) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการออกแบบ และตกแต่งห้องสมุดให้เหมาะสม สวยงามมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.50, S.D.=0.55) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีบริการห้องสมุดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.47, S.D.=0.58) ส่วนผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดการห้องสมุดให้สะอาด มี แสงสว่างและถ่ายเทอากาศอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.39, S.D.=0.63)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างมีอายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ดังนี้

3.1. ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีคุณธรรมและมีความสามารถมาเป็นคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุดของโรงเรียน (ปฐิสเมธะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ) ควรมีการกิจกรรมส่งเสริมอาชีพจากการอ่าน หรือการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุด (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ) ควรมีการจัดอบรมคณะทำงานบรรณารักษ์ห้องสมุดให้ใช้ถ้อยคำภาษาสุภาพ อ่อนหวานในการให้บริการ ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือข่าวสารของห้องสมุด (วาจาเปยยะ การพูดจา)

3.2 ด้านครู ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนของคณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดซื้ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลของคณะครู (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรมีการแสดงความยกย่องหรือมอบรางวัลให้แก่คณะครูที่มีความสามารถในการค้นหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้วนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นแบบอย่างและแรงจูงใจให้แก่คณะครูท่านอื่น ๆ ควรส่งเสริมบุคลากรให้มีการศึกษาดูงานแล้วขยายผลถึงสาเหตุและความสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดยุคใหม่ (ปฐิสเมธะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ) ควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้คณะครูรับทราบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการอยากค้นหาข้อมูลของคณะครู และควรที่จะส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้การสืบค้นอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ) ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่จะต้องเป็นคนที่มีคำพูดที่ไพเราะอ่อนโยนมีการพูดโน้มน้าวจิตใจคนให้มีความสนใจที่จะหาความรู้จากห้องสมุด (วาจาเปยยะ การพูดจา)

3.3 ด้านนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณในการสร้างบรรยากาศภายในห้องสมุดให้มีความน่าสนใจโดยจัดบรรยากาศทางกายภาพให้สวยงามเหมาะสมแก่การส่งเสริมห้องสมุดยุคใหม่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรจัดให้มีการมอบรางวัล/ เกียรติบัตร “ยอดนักอ่าน” ให้แก่นักเรียนที่มีสถิติการเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ห้องสมุด หรือมีสถิติในการยืมหนังสือในห้องสมุด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนคนอื่น ๆ (ปฐิสเมธะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้มินิสังรักการอ่าน (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ) และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม/ ข่าวสารห้องสมุด เพื่อเชิญชวนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ผ่านการประชาสัมพันธ์หน้าเสาธง การประกาศเสียงตามสาย และ

การทำเว็บเพจของห้องสมุด อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ตลอดจนพัฒนาคณะบรรณารักษ์ โรงเรียนให้ใช้ถ้อยคำสุภาพ อ่อนหวาน ในการให้บริการ เพื่อเชิญชวนให้นักเรียนมีความสนใจเข้าใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนมากขึ้น (วาจาเปยะ การพูดจา)

3.4 ด้านทรัพยากร สารสนเทศ ผู้บริหารควรมีแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ควรสำรวจความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศของนักเรียน คณะครู เป็นประจำทุกปี ควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายดังกล่าว ควรกำหนดนโยบายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นตามสถานการณ์ปัจจุบัน (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ที่ เป็นเจ้าหน้าที่สารสนเทศนั้นจัดหา ข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อให้นักเรียนและครูเข้ามาใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง (ปฐิสเมธะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ) ควรนำผลการประเมินมาประชุมเพื่อวางแผนในการทำงานในปีต่อ ๆ ไป (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ)

3.5 ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ผู้บริหารควรมีแนวทางกำหนดนโยบายเรื่องการจัด ยกฐานะห้องสมุดที่ล้าหลังให้เป็นห้องสมุดยุคใหม่ (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรมีกิจกรรม ประกวดห้องเรียนนำรู้ นำอยู่ นำเรียน เพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดบรรยากาศ ห้องเรียนให้ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากที่สุด (ปฐิสเมธะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ) ควรส่งเสริมให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบรายวันในการจัดบรรยากาศและตรวจสอบ ความชำรุดเสียหายของห้องสมุดให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้บริการในแต่ละวัน (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร”

1. สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรมีการส่งเสริมนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการลงสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม ผู้บริหาร

สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนและตัวนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนากานต์ สิงห์เรือง (2561) พบว่า สภาพการบริหารจัดการห้องสมุดตามหลักสังคหวัตถุธรรมของมหาวิทาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน และนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

2.1 ผู้บริหารและครู ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้บริหารและครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยส่วนบุคคลอาจแสดงถึงความนิยมในการใช้บริการห้องสมุดที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากปัจจุบันการให้บริการห้องสมุดสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบการให้บริการห้องสมุด และห้องสมุดแบบออนไลน์ ประกอบกับการศึกษาในปัจจุบันไม่เพียงแต่ห้องสมุดเท่านั้น และยังสามารถหาได้จากสื่อออนไลน์จึงทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระถวิล เทวสโร (สิงห์เทพ) และคณะ (2557) พบว่า ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน ทั้งนี้ยังพบอีกว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญจิกา เพชรสงศรี (2556) พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารงานห้องสมุดโดยภาพรวมและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างด้านงานเทคนิคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. แนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีดังนี้

3.1 ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรมีการจัดอบรมคณะทำงานบรรณารักษ์ห้องสมุดให้ใช้ถ้อยคำภาษาสุภาพ อ่อนหวานในการให้บริการ ตลอดจนการ

โฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือข่าวสารของห้องสมุด (วาจาเปื่อย การพูดจา) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานห้องสมุดมีความจำเป็นต้องบริหารและจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจึงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการวางแผนพัฒนาห้องสมุดให้มีความทันสมัย ส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกิงใจ รัตนแสนศรีและคณะ (2562) พบว่าผู้บริหารมีบทบาทใน การบริหารงานห้องสมุดโดยเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา สนับสนุน ประเมินผล อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ การให้ขวัญและกำลังใจด้วยการเข้าไป มีส่วนร่วมรับรู้การปฏิบัติงานชื่นชมผลงาน ยกย่อง ชมเชย และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Madhusudan M. Raj (2008) พบว่า ผู้บริหารควรนำทักษะการตลาดมาใช้ ส่งเสริมให้มีการนำเสนอสารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลาย โดยต้องเข้าใจถึงความต้องการที่แตกต่างของผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่ม

3.2 ด้านครู ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนของคณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดซื้ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรมีการแสดงความยกย่องหรือมอบรางวัลให้แก่คณะครูที่มีความสามารถในการค้นหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้วนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ปฐิสเมธะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารที่มีประสิทธิภาพมีปัจจัยความสำเร็จคือ การมีบุคลากรที่มีคุณภาพ การพัฒนากิจการห้องสมุดในยุคใหม่จึงจะมีความสอดคล้องกับความก้าวหน้าในยุคปัจจุบัน การส่งเสริมบุคลากรห้องสมุดให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลการใช้บริการห้องสมุดจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกิงใจ รัตนแสนศรีและคณะ (2562) พบว่า การจัดสรรงบประมาณแก่ ห้องสมุดเพื่อให้ห้องสมุดสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนควบคุม ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุด โรงเรียน ให้ความร่วมมือในการจัดหางบประมาณ และเงินรายได้จากการจัดกิจกรรมห้องสมุด บรรณารักษ์มีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณในการบริหารงาน วางแผนการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณเพื่อการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านนักเรียน ควรส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณในการสร้างบรรยากาศให้มีความน่าสนใจเหมาะแก่การส่งเสริมห้องสมุดยุคใหม่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนให้มินิสักรักการอ่าน (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ) และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม/ข่าวสารห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการ

ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้มีบริการห้องสมุดออนไลน์ในรูปแบบ E-book นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการห้องสมุดในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิงใจ รัตนแสนศรีและคณะ (2562) พบว่า การจัดกิจกรรมที่ สนับสนุนการศึกษาคนควาด้วยตนเองกิจกรรมที่สร้าง ความเข้าใจในเรื่อง การใช้ห้องสมุด และเชิญชวนให้ผู้ใช้ ห้องสมุดมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดไม่เหมือนกัน โดยมีครู บรรณารักษและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อน เพื่อเป็นการส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องสมุด มีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของ ผู้ใช้บริการเพื่อให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดได้รับความสะดวก และได้รับประโยชน์สูงสุดในการใช้หนังสือและวัสดุสาร นิเทศอื่น ๆ ที่ห้องสมุดจัดใหม่ขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การ ศึกษาคนควา เป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

3.4 ด้านทรัพยากร สารสนเทศ ผู้บริหารควรมีแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ควรสำรวจความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศของ นักเรียน คณะครู เป็นประจำทุกปี ควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน (สัสสะ เมระ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรนำผลการประเมินมาประชุมเพื่อวางแผนในการทำงานในปีต่อ ๆ ไป (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการด้านทรัพยากรสารสนเทศ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ทรัพยากรสารสนเทศต้องมีความทันสมัย มีเนื้อหาที่ทันต่อ สถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงได้ง่าย ผ่านการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ งานวิจัยของวรณยุภา นาเกลือ และชัชจรียา ไบลี (2562) พบว่า ความสำเร็จของการบริหารงาน ห้องสมุดพัฒนานวัตกรรมควรส่งเสริมการอ่านเน้นบริการเชิงรุกและเชิงรับแต่งตั้งคณะกรรมการ ห้องสมุดประชาชน สำรวจและจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศ

3.5 ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ผู้บริหารควรส่งเสริมมีกิจกรรมประกวด ห้องเรียนน่ารู้ น่าอยู่ น่าเรียน เพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดบรรยากาศห้องเรียนให้ ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากที่สุด (ปวิสมณะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะ การให้ความสำคัญด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ส่งผลต่อความสนใจและความต้อง ใช้บริการของนักเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดอาคารสถานที่สำหรับให้บริการห้องสมุดทั้งใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับจังหวัดยังเป็นการสร้างความกระตือรือร้นของสถานศึกษาในการ จัดบริการห้องสมุด และนอกจากนี้การให้บริการห้องสมุดโดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น

ข้อมูลยังก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งนักเรียนภายในสถานศึกษาและบุคคลภายนอกได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีวรรณ เจริญทรัพย์ (2561) พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมในพื้นที่อุทยานให้หลากหลาย น่าสนใจ สนุกสนาน ทำทหายความสามารถที่ทุกคนเข้าร่วมได้โดยง่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shivakumar, A. et al. (2019) พบว่า อุปกรณ์ที่ทันสมัยก่อให้เกิดนวัตกรรมห้องสมุดยุคใหม่ทำให้การดำเนินชีวิตและการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 นั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจการห้องสมุดเนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ในการบริหารงานห้องสมุดจำเป็นต้องใช้หลักธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาจึงจะเป็นแนวทางการบริหารที่มีความถูกต้องตามหลักการและหลักคุณธรรม โดยผู้บริหารควรการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรมีการแสดงความยกย่องหรือมอบรางวัลให้แก่คณะครูที่มีความสามารถในการค้นหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้วนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ปฐิสเมธะ การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ) และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม/ ข่าวสารห้องสมุดให้แก่นักเรียนได้ทราบ ควรสำรวจความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศของนักเรียน คณะครูเป็นประจำทุกปี ควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน (สัสสะเมธะ การส่งเสริมห้องสมุด) ควรนำผลการประเมินมาประชุมเพื่อวางแผนในการทำงานในปีต่อ ๆ ไป (สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพ) นอกจากนี้ควรส่งเสริมมีกิจกรรมประกวดห้องเรียนนำรู้ นำอยู่ นำเรียน เพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างแรงจูงใจในการจัดบรรยากาศห้องเรียนให้ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากที่สุด และใช้วาจาสุภาพ อ่อนโยนต่อทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะในการบริหารงานกิจการห้องสมุดในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการศึกษาสภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า ด้านผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาควรกำหนดนโยบายส่งเสริม และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานห้องสมุดยุคใหม่ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา

2. จากการศึกษาสภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ด้านนักเรียน พบว่า ผู้บริหารกำหนดนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนเข้าห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาห้องสมุดยุคใหม่ให้เป็นโครงการต่อเนื่องเพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนา มีความสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สภาพการบริหารห้องสมุดยุคใหม่ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ด้านผู้บริหาร พบว่า และผู้บริหารกำหนดนโยบายให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรให้ความสำคัญโดยการส่งเสริมให้พัฒนาห้องสมุดให้มีความทันสมัยและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านนักเรียนและครู ควบคู่กัน

2. ผู้บริหารควรพัฒนาห้องสมุดให้ทันสมัยและรองรับการสืบค้นจากช่องทางที่หลากหลาย เนื่องจากการผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้มีบริการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงให้ความสำคัญกับงานบริการห้องสมุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัณนิกา เพชรสงศรี. (2556). ประสิทธิภาพการบริหารงานห้องสมุดตามทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 6(2), 35-42.
- กิ่งใจ รัตนแสนศรีและคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วารสารช่อพะยอม*, 30(1), 105-117.
- ฉวีวรรณ เจริญทรัพย์. (2561). การบริหารจัดการห้องสมุดและอุทยานการเรียนรู้เพื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยพิษณุโลก. *สัปดาห์: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 24(1), 61-69.

- ชนากานต์ สิงห์เรือง. (2561). การบริหารจัดการห้องสมุดตามหลักสังคหัตถุธรรมของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 1(3), 55-69.
- พระถวิล เทวสีโร (สิงห์เทพ)และคณะ. (2557). การบริหารงานตามหลักราชสังคหัตถุ 4 ของเทศบาลตำบลโนนทอ อำเภอนาเยีย จังหวัดอุตรธานี. *วารสารสันติศึกษาปริทัศน์ มจร*, 3(1), 71-85.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *สังคหัตถุของผู้ครองแผ่นดิน หรือราชสังคหัตถุ 4*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: การศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก.
- วรุณยุภา นาเกลือ และชัชจรียา ไบลี. (2562). *แนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานของห้องสมุดประชาชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- Madhusudan, M.R. (2008). *Mending the Meltdown: Fending off the Interventions and Resurrecting the Market*. (MPRA Paper 15693). Germany: University Library of Munich.
- Shivakumar, A. et al. (2019). Drivers of renewable energy deployment in the EU: An analysis of past trends and projections. *Energy Strategy Reviews*, 26, 1-34.

